

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО КУЛЬТУРИ

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

за вибором

«ЗАРУБІЖНІ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ»

підготовки   доктора філософії

(рівень вищої освіти)

галузь знань   01 «Освіта»

(шифр і назва напрямку)

спеціальності   014.11 «Середня освіта» (фізична культура)

(шифр і назва спеціальності)

Робоча програма «Зарубіжні системи фізичного виховання» розроблена для аспірантів денної форми навчання. Галузь знань 01 «Освіта», спеціальність 014.11 «Середня освіта» (фізична культура).

„___” _____, 20___ року. ___ с.

Розробники:

Мандюк А. Б. – старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури, кандидат наук з фізичного виховання і спорту.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Теорії і методики фізичної культури

Протокол від “___” _____ 20___ року № _____

Завідувач кафедри професор Боднар Іванна Романівна

(Боднар І.Р.)

(прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	01 Освіта 014.11 – Середня освіта (фізична культура)	
Модулів – 1		Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		4
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 54 самостійної роботи студента – 36	Рівень вищої освіти – Магістр	Лекції
		26 год.
		Семінарські
		20 год.
		Практичні
		8
		Самостійна робота
36		
		Вид контролю:
		іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Приєднання України до Болонського процесу, прагнення нашої держави інтегруватися в низку європейських та світових структур ставить перед вітчизняною системою освіти низку додаткових вимог, щодо підготовки висококваліфікованих фахівців, в тому числі з фізичної культури та спорту. Однією з цілей Болонського процесу є уніфікація навчальних програм та стандартів освіти. При підготовці спеціалістів з фізичної культури та спорту, вирішення цієї проблеми є не можливим без аналізу теоретичної та практичної складових організації фізичного виховання в провідних світових державах.

Мета навчальної дисципліни: оволодіння аспірантами інформацією про науково-методичні, програмно-нормативні, правові та організаційні основи зарубіжних систем фізичного виховання.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомити з історичними особливостями формування систем фізичного виховання в зарубіжних країнах.
2. Засвоїти теоретичні знання про основи фізичного виховання дітей шкільного віку в зарубіжних країнах.
3. Засвоїти теоретичні знання про основи фізичного виховання студентської молоді в зарубіжних країнах.
4. Засвоїти теоретичні знання про основи фізичного виховання дорослого населення в зарубіжних країнах.
5. Вивчити світовий досвід організації та проведення різних форм фізичного виховання.
6. Вивчити особливості програмно-нормативного забезпечення процесу фізичного виховання за кордоном.
7. Ознайомити з методикою тестування рівня фізичної підготовленості в зарубіжних країнах.
8. Вивчити специфіку діяльності фізкультурно-спортивних організацій за кордоном.
9. Вивчити досвід фізкультурно-оздоровчої роботи з людьми з особливими потребами в зарубіжних країнах.
10. Ознайомити зі специфікою наукових досліджень проблем фізичного виховання за кордоном.

1.2. У результаті вивчення курсу “Зарубіжні системи фізичного виховання” аспіранти повинні знати:

- історичні особливості формування систем фізичного виховання в зарубіжних країнах;
- місце та значення фізичного виховання в системі загальної освіти зарубіжних країн;

- методологічні та теоретичні основи педагогічного процесу фізичного виховання в зарубіжних країнах;
- законодавчі та програмно-нормативні засади зарубіжних систем фізичного виховання;
- підходи до організації та проведення різних форм фізичного виховання у зарубіжних країнах;
- особливості діяльності закордонних організацій пов'язаних з фізичною культурою;
- спрямованість та особливості наукових досліджень з фізичного виховання та спорту, які здійснюються фахівцями з різних країн.

Аспіранти повинні **вміти**:

1. творчо використовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з врахуванням світового досвіду організації процесу фізичного виховання;
2. аналізувати, узагальнювати і розповсюджувати передовий досвід, систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію;
3. здійснювати науково-дослідну та методичну роботу, орієнтуватись в спеціальній науково-педагогічній літературі.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особливості систем освіти та систем фізичного виховання в США та Англії

Тема 1. Фізичне виховання в системі середньої освіти США. Програмно-нормативне та організаційне забезпечення фізичного виховання в США.

Особливості системи середньої освіти у Сполучених Штатах Америки.

Організація навчального процесу в середніх школах Сполучених Штатах Америки.

Програмно-нормативне забезпечення фізичного виховання в США. Етапи формування навчальних програм

Тенденції розвитку фізичної культури у середніх школах США. Пріоритетні види рухової активності в середніх школах Сполучених Штатів Америки.

Організації відповідальні за фізичне виховання в США. Діяльність Американського онкологічного товариства, Американської асоціації діабету, Американської асоціації серця.

Історичні передумови впровадження тестування рівня фізичної підготовленості в середні школи США. Особливості тестування рівня фізичної підготовленості, Президентський тест «Виклик президента».

Особливості підготовки фахівців з фізичного виховання у США.
Тематика наукових досліджень з фізичного виховання у США.

Тема 2. *Фізичне виховання в системі середньої освіти Англії.
Особливості фізичного виховання в Англії.*

Особливості середньої освіти в Англії. Структура освіти Великобританії: початкова школа, молодша середня та старша середня школа. Класифікація державних та недержавних шкіл Англії.

Фізичне виховання в системі середньої освіти Англії. Іспит з фізкультурної освіти, його особливості. Модульна навчальна програма з фізичної культури.

Спорт як складова шкільного фізичного виховання в Англії. Фізкультурно-спортивні організації Великобританії. Діяльність асоціації з фізичної культури, асоціації спорту та рекреації, траст юнацького спорту, Відділу у справах культури, ЗМІ та спорту, асоціації «Спортивна Англія».

Особливості підготовки фахівців з фізичного виховання в Англії.
Тематика наукових досліджень з фізичного виховання в Англії.

Змістовий модуль 2. Фізичне виховання в системі освіти Польщі.

Тема 1. *Особливості системи освіти та системи фізичного виховання Польщі.*

Загальні особливості системи освіти в Польщі. Структура шкільної освіти в Польщі. Пріоритетні види спорту для занять фізичною культурою.

Особливості шкільного фізичного виховання.

Форми занять фізичним вихованням в закладах освіти Польщі. Урочні та альтернативні форми фізичного виховання.

Тема 2. *Програмно-нормативне та організаційне забезпечення фізичного виховання в Польщі.*

Аналіз змісту шкільних програм з фізичного виховання. Мета та завдання фізичного виховання в навчальних програмах шкіл Польщі. Оцінювання досягнень учнів на уроках фізичного виховання. Бальне та формувальне оцінювання навчальних досягнень. Спортивний щоденник учня.

Особливості тестів фізичної підготовленості в загальноосвітніх школах Польщі. Тестування рівня фізичної підготовленості школярів в Польщі. Тест Хромінського, тест Зухори, тест Купера, особливості оцінювання навчальних досягнень учнів.

Особливості підготовки фахівців з фізичного виховання в Польщі.
Тематика наукових досліджень з фізичного виховання в Польщі.

Змістовий модуль 3. Фізичне виховання в шкільній освіті Італії та Франції

Тема 1. Особливості фізичного виховання в шкільній освіті Італії.

Структура освіти в школах Італії. Особливості навчання на кожному етапі. Шкільна освіта в Італії. Особливості навчання в початкових та в середніх класах. Особливості фізичного виховання в італійських школах. Оцінювання навчальних досягнень учнів італійських шкіл. Портфоліо навчальних досягнень з фізичної культури.

Особливості підготовки фахівців з фізичного виховання в Італії. Тематика наукових досліджень з фізичного виховання в Італії.

Тема 2. Аналіз розвитку та встановлення сучасної системи фізичної культури в Франції.

Структура системи освіти у Франції та особливості навчання. Розвиток системи фізичної культури у Франції. Етапи формування фізичного виховання в Франції. Особливості шкільного фізичного виховання у школах Франції.

Особливості підготовки фахівців з фізичного виховання у Франції. Тематика наукових досліджень з фізичного виховання у Франції.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН				
	ДЕННА ФОРМА				
	Усього	У тому числі			
лекції		семінари	Практ.	СРС	
Змістовий модуль 1. Особливості систем освіти та систем фізичного виховання в США та Англії					
Тема 1. Фізичне виховання в системі середньої освіти США. Програмно-нормативне та організаційне забезпечення фізичного виховання в США	20	6	4	2	8
Тема 2. Фізичне виховання в системі середньої освіти Англії. Особливості фізичного виховання в Англії	20	6	4	2	8
Змістовий модуль 2. Фізичне виховання в системі освіти Польщі					
Тема 1. Особливості системи освіти та системи фізичного виховання Польщі.	11	4	2	1	4
Тема 2. Програмно-нормативне та організаційне забезпечення фізичного виховання в Польщі.	11	4	2	1	4
Змістовий модуль 3. Фізичне виховання в шкільній освіті Італії та Франції					
Тема 1. Особливості фізичного виховання в шкільній освіті Італії.	14	3	4	1	6
Тема 2. Аналіз розвитку та встановлення сучасної системи фізичної культури в Франції..	14	3	4	1	6
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	90	26	20	8	36

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Фізичне виховання в системі середньої освіти США	4
2.	Фізичне виховання в системі середньої освіти Англії	4
3.	Фізичне виховання як складова системи середньої освіти Польщі	4
4.	Особливості фізичного виховання в шкільній освіті Італії	4
5.	Розвиток системи фізичної культури в Франції	4
	Всього:	20

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Фізичне виховання в системі середньої освіти США	2
2.	Фізичне виховання в системі середньої освіти Англії	2
3.	Фізичне виховання як складова системи середньої освіти Польщі	2
4.	Особливості фізичного виховання в шкільній освіті Італії	1
5.	Розвиток системи фізичної культури в Франції	1

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості програм з фізичного виховання, що використовуються в загальноосвітніх школах США.	4
2.	Проблеми рухової активності громадян США	4
3.	Організація навчального процесу в загальноосвітніх школах Англії.	4
4.	Організації, що визначають зміст фізичного виховання в Англії.	4
5.	Підготовка фахівців з фізичного виховання та спорту в Англії	4
6.	Програмно-нормативне забезпечення фізичного виховання в Польщі.	4
7.	Особливості фізичного виховання в вищих навчальних закладах Польщі.	4
8.	Тематика наукових досліджень проблем рухової активності громадян в Польщі	4
9.	Тематика наукових досліджень проблем рухової активності громадян в Італії та Франції	4
	Разом	36

7. Індивідуальні завдання

1. Підготовка реферату.

Теми рефератів:

- ✓ «Історія розвитку фізичної культури і спорту в ... (країна за вибором студента, окрім тієї, що аналізуються в лекційному курсі)».
- ✓ «Особливості форм фізичного виховання в ... (країна за вибором студента, окрім тієї, що аналізуються в лекційному курсі)».
- ✓ «Порівняльний аналіз навчальних програм з фізичного виховання зарубіжних країн».
- ✓ «Особливості діяльності фізкультурно-спортивних організацій в зарубіжних країнах».
- ✓ Значення шкільного спорту в фізичному вихованні зарубіжних країн.
- ✓ Підготовка фахівців фізичного виховання в зарубіжних країнах.

2. Підготовка презентації на тему «Проблеми рухової активності в ... (країна за вибором)».

8. Методи навчання

Словесні:

- розповідь;
- пояснення;
- бесіда.

Наочні:

- демонстрація таблиць та рисунків;
- відеопоказ.

Інтерактивні:

- «коло ідей»;
- «акваріум»;
- «мозковий штурм»;
- «мікрофон».

9. Методи контролю

1. Усне опитування.
2. Письмова контрольна робота.
3. Презентація доповіді.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Фізична культура навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1 – 4 класи – 49 с.
2. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи. – 426 с. (затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407).
3. Missouri Physical Fitness Assessment Manual. Missouri Department of Elementary and Secondary Education. D. Kent King, Commissioner of Education, - October 2000 - 22 pages.
4. Piotr Wryblewski. Realizacja podstawy programowej z wychowania fizycznego. Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa, publikacja on line: ore. edu. pl, 2009.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Бессарабова О. Н. Образовательные стандарты средней школы США: состояние и тенденции развития : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Ольга Николаевна Бессарабова ; Волгоград. гос. пед. ун-т. – Волгоград, 2006. – 223 с.
2. Виндюк О. В. История развития школьных программ по физическому воспитанию в США / О. В. Виндюк // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : зб. наук. пр. – Київ ; Запоріжжя, 2001. – Вип. 21. – С. 292–295.
3. Мандюк А. Б. Особливості тестування рівня фізичної підготовленості школярів у середніх школах США (на прикладі штату Міссурі) / А. Мандюк, А. Чухраюк // Слобожанський науково-спортивний вісник. - 2012. - № 5 (2). - С. 10-13.

4. Мандюк А. Б. Особливості програм із фізичного виховання в системі середньої освіти США / А. Мандюк // Нова педагогічна думка. Рівне : Принт-Хауз – 2013. - № 4. – С. 150 – 153.
5. Мандюк А. Фізичне виховання в системі середньої освіти США / Андрій Мандюк // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2013. – №. 2. – С. 210-213.
6. Мандюк А. Б. Порівняльний аналіз тестів рівня фізичної підготовленості в Україні та зарубіжних країнах / А. Мандюк, М. Ярошик, О. Літкевич // Слобожанський науково-спортивний вісник. - 2014. - № 2 (40). - С. 90-94.
7. Мандюк А. Б. Програмно-нормативне забезпечення процесу фізичного виховання в США / А. Мандюк, О. Літкевич, В. Кійко // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2014. – №. 2. – С. 96-101.
8. Мандюк А. Зарубіжні системи фізичного виховання : курс лекцій / Андрій Мандюк, Наталія Сороколіт.– Львів : ЛДУФК, 2018.– 64 с.
9. Мандюк А. Рівень залученості дітей та підлітків до різних форм рухової активності в Україні та країнах членах Active Healthy Kids Global Alliance / А. Мандюк // Слобожанський науково-спортивний вісник. - 2018. - № 3 (65). – С. 42-47.
10. Сороколіт Н. Особенности физического воспитания в общеобразовательных школах Украины и Польши / Наталия Сороколіт // *Kultura fizică: probleme științifice ale învățământului și sportului : materialele conferinței științifice internaționale a doctoranzilor.* – Chișinău, 2012. – S. 285–290.
11. Турчик І. Х. Фізичне виховання і спорт у шкільній освіті Англії : дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 / Турчик Ірина Хосенівна ; Львів. держ. ін-т фіз. культури. – Львів, 2005. – 207 с.
12. Шиян О. Здорова школа: рухова активність : навч. посіб. / Олена Шиян, Наталія Сороколіт, Ірина Турчик. – Л. : [Кольорове небо], 2013. – 83 с.
13. Bartoszewicz, R., Mandyuk, A. B., Prystupa, Y. N. Estimation of indices related to physical activity in Ukraine, Poland, and member countries of active healthy kids global alliance. *Human Movement*, 2019, 20(4), 79-88.

Допоміжна:

14. Віндюк О. В. Організаційно-методичні основи фізичного виховання дітей 5–7 років у спортивно-оздоровчих установах США : дис. ... канд. з фіз. виховання і спорту : 24.00.02 / Віндюк О. В. ; Гуманітарний ун-т "Запорізький ін-т держ. та муніципального управління". – Запоріжжя, 2003. – 218 с.
15. Волкова С. С. Физическая культура – составляющая ЗОЖ в США и Украине / Волкова С. С., Виндюк О.В. // *Валеология: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 4–6 квітня 2003 р., м. Харків.* – Харків, 2003. – Т. 1. – С. 102–108.
16. Вяземский Е. Е. Современная система образования в Великобритании / Вяземский Е. Е. // *Проблемы современного образования.* – 2010. – № 6. – С. 68–84.

17. Гринченко И. Б. Физическое воспитание в странах Европы: образовательный аспект / Гринченко И. Б. // Физическое воспитание и спорт в высших учебных заведениях : сб. ст. XI Междунар. науч. конф., 23–24 апреля 2015 г. – Харьков, 2015. – Ч. 2. – С. 123–134.
18. Данилевич М. Подготовка будущих фитнес-тренеров в учреждениях высшего образования Украины / Мирослава Данилевич, Ирина Свистельник, Ирина Грибовская // Problemele acmeologice în domeniul culturii fizice: materialele conf. științifice internaționale. – Chișinău : USEFS, 2019. – Ed. 5. – P. 56–59.
19. Жданова О. Фізичне виховання в школах країн Європи / Жданова О., Чеховська Л., Фляк А. // Молода спортивна наука України : зб. наук пр. з галузі фіз. виховання, спорту та здоров'я людини. – Львів, 2015. – Вип. 19, т. 2. – С. 311–319.
20. Животовская И. Г. Три десятилетия реформ образования в Европе: особенности модернизации образовательной системы / И. Г. Животовская // Актуальные проблемы Европы. – 2013. – № 2. – С. 13–49.
21. Колупаєва А. А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади : монографія / А. А. Колупаєва. – Київ : Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
22. Кіндзера А. Фізична активність польських і українських школярів / А. Кіндзера, І. Боднар, Я. Херберт // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2016. – № 1. – С. 75–79.
23. Корф Д. В. Правовые основы финансирования образования в США : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14 / Корф Д. В. ; Московский гос. ун-т. – Москва, 2009. – 148 с.
24. Латишевська К. Сучасний стан та особливості рухової активності учнів віком 13–15 років (на прикладі школярів міст України та Польщі) / Катерина Латишевська, Алла Соловей // День студентської науки : зб. матеріалів щоріч. студент. наук. конф. – Львів, 2017. – С. 43–45.
25. Максимчук Б. Досвід організації фізичного виховання молодших школярів в Україні та країнах близького і далекого зарубіжжя / Б. Максимчук // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2008. – Вип. 12, т. 2. – С. 131–136.
26. Мандюк А. Розвиток системи освіти та фізичної культури у Франції : лекція / Андрій Мандюк, Наталія Сороколів // Зарубіжні системи фізичного виховання : курс лекцій. – Львів : ЛДУФК, 2018. – С. 47–56.
27. Мандюк А. Фізичне виховання в системі середньої освіти Англії : лекція / Андрій Мандюк, Наталія Сороколів // Зарубіжні системи фізичного виховання : курс лекцій. – Львів : ЛДУФК, 2018. – С. 20–28.
28. Мандюк А. Фізичне виховання в системі середньої освіти Сполучених Штатів Америки : лекція / Андрій Мандюк, Наталія Сороколів //

Зарубіжні системи фізичного виховання : курс лекцій. – Львів : ЛДУФК, 2018. – С. 7–19.

29. Мандюк А. Фізичне виховання в шкільній системі освіти Італії : лекція 4. / Андрій Мандюк, Наталія Сороколіт // Зарубіжні системи фізичного виховання : курс лекцій. – Львів : ЛДУФК, 2018. – С. 40–46.

30. Мандюк А. Фізичне виховання як складова частина системи середньої освіти Польщі : лекція / Андрій Мандюк, Наталія Сороколіт // Зарубіжні системи фізичного виховання : курс лекцій. – Львів : ЛДУФК, 2018. – С. 29–39.

31. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту : Указ Президента України № 1148 від 28.09.2004 р.

32. Некотенев Д. Ставлення українських та японських підлітків до уроку фізичної культури / Дмитро Некотенев, Ірина Турчик, Олена Шиян // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2007. – Вип. 11, т. 5. – С. 249 – 255.

33. Осадча Т. Ю. Професійна підготовка викладачів фізичного виховання в університетах США : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Осадча Тетяна Юріївна. – Луганськ, 2005. – 227 с.

34. California physical fitness test. – The Cooper Institute, Dallas, Texas, 2007. – 6 р.

35. Савина А. К. Образование в Европейском Союзе / А. К. Савина // Проблемы современного образования. – 2014. – № 2. – С. 53–64.

36. Соколов А. С. Роль и участие местных органов власти Германии и Франции в развитии физического воспитания спорта / А. С. Соколов // Теория и практика физической культуры. – 1999. – № 4. – С. 45–49.

37. Сороколіт Н. С. Фізичне виховання в системі середньої освіти Англії : лекція 2 з навчальної дисципліни "Зарубіжні системи виховання" / Сороколіт Н. С. - Львів, 2018. - 5 с.

38. Сороколіт Н. С. Розвиток системи освіти та фізичної культури в Франції : лекція / Сороколіт Н. С. – Львів, 2018. – 12 с.

39. Сороколіт Н. С. Фізичне виховання у шкільній освіті Італії : лекція / Сороколіт Н. С. – Львів, 2018. – 8 с.

40. Сороколіт Н. С. Фізичне виховання як складова системи середньої освіти Польщі : лекція з навчальної дисципліни "Зарубіжні системи виховання" / Сороколіт Н. С. – Львів, 2018. – 8 с.

41. Сороколіт Н. С. Фізичне виховання в системі середньої освіти США : лекція з навчальної дисципліни "Зарубіжні системи фізичного виховання" / Сороколіт Н. С. – Львів, 2018. – 7 с.

42. Турчик І. Урок фізичної культури у системі початкової шкільної освіти Польщі / Ірина Турчик, Оксана Вацеба, Світлана Бірюк // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2009. – Вип. 13, т. 2. – С. 187–191.

43. Турчик І. Освітня політика Англії з фізичного виховання (національний курикулум) / Ірина Турчик, Олена Шиян. – Львів : РВВ Львів. обл. ін-ту післядипл. пед. освіти, 2008. – 104 с.
44. Турчик І. К. Застосування модульної системи на уроках фізичного виховання (на прикладі навчальної програми середніх шкіл Англії) : метод. реком. / І. К. Турчик. – Львів : Плеяда, 2005. – 66 с.
45. Турчик І. Урок фізичної культури у системі початкової шкільної освіти Польщі / Ірина Турчик, Оксана Вацеба, Світлана Бірюк // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2009. – Вип. 13, т. 2. – С. 187–191.
46. Ференц Ю. Рухова активність як складова вільного часу учнів різних країн / Юрій Ференц, Алла Соловей // День студентської науки : зб. тез доп. за результатами наук. конф. студентів ЛДУФК. – Львів, 2016. – С. 44–45.
47. Шиян О. Здорова школа: рухова активність : навч. посіб. / Олена Шиян, Наталія Сороколів, Ірина Турчик. – Львів : Кольорове небо, 2013. – 83 с.
48. Эйд Л. Физическое воспитание и спортивная подготовка в Италии / Эйд Л., Ловеччио Н., Бузэтти М. // Материалы Междунар. конгр. учителей физ. культуры и специалистов, пропагандирующих здоровый образ жизни. – Республика Карелия, 2010.
49. Ярова О. Б. Фізкультурна освіта і спорт у початковій школі Євросоюзу: сучасний стан і тенденції розвитку / О. Б. Ярова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2014. – № 4. – С. 401–412.
50. CDC. School Health Policies and Programs Study (SHPPS) // Journal of School Health. 2007. – Vol. 27(8).
51. Cook M. French culture since 1945 / Cook M. // Sport in France. – 1993. – P. 170–173
52. Eid L. Le competenze nelle scienze motorie e sportive. Verso una literacy motoria europea / Eid L. – Milan, Franco Angeli, 2007. – 144 p.
53. Eid L. Physical and Sport Education in Italy / Luca Eid, Nicola Lovecchio, Marco Bussetti // Journal of Physical Education and Health. – 2012. – Vol. 1 (2). – P. 37–43.
54. Hantrais L. Leisure and the family in contemporary France/ Hantrais L. // leisure Studies 1. Polytechnic of North London. – London, 1982. – P. 16.
55. Hardman K. The Situation of Physical Education in Schools: A European Perspective / Hardman Ken // Human Movement. – 2008. – № 1. – P. 5–18.
56. Hardman K. An up-date on the status of physical education in schools worldwide: technical report for the World Health Organization / Hardman K. – Geneva, Switzerland : World Health Organization, 2003. – 14 p.
57. Holt R. Sport and society in modern France / Holt R. – Macmillian : Basingtoke, 1981. – 201 p.

58. Looze R. Physical education in EU schools [Electronic resource] / Looze R. – Access mode: <http://www.europeactive.eu/content/physical-education-eu-schools>.
59. Ministerstwo Edukacji Narodowej. Departament Programów nauczania i Podręczników. Informacja o wynikach monitorowania wdrażania podstawy programowej wychowania rzędzszkolnego i kształcenia ogólnego w roku szkolnym. – Warszawa, 2010.
60. Missouri Physical Fitness Assessment Manual. Missouri Department of Elementary and Secondary Education. D. Kent King, Commissioner of Education. – October, 2000. – 22 p.
61. Naul R. Concepts of Physical Education in Europe [Electronic resource] / Naul R. // Physical Education: Deconstruction and Reconstruction. – Access mode: https://www.researchgate.net/publication/260096002_Concepts_of_Physical_Education_in_Europe.
62. Physical Education and Study of Sport / [Davis B., Bull R., Roskoe J. Roskoe D.]. – London : Harcourt Health Sciences, 2002. – 640 p.
63. Physical Education and Sport at School in Europe: Eurydice Report. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2013. – 76 p.
64. Popowczak M. Lekcje WF we włoskich liceach / Marek Popowczak // Pismo Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. – Wrocław, 2007. – № 114.
65. Smith P. The French experience / Smith P. // Bulletin of Physical Education. – 1998. – Vol. 34(3). – P. 212–217.
66. Wybrane aspekty szkolnej edukacji zdrowotnej na przykładzie stylu życia młodzieży polsko-ukraińskiej : skrypt dla wykładowców, nauczycieli i studentów = Вибрані аспекти шкільної освіти з основ здоров'я на прикладі стилю життя польської та української молоді / Emilian Zadarko [i in.]. – Lwów, 2014. – 152 s.

Інформаційні ресурси інтернет:

67. Жубер К. Система фізического воспитания школьников Франции [Электронный ресурс] / Клод Жубер. – Режим доступа: <http://phys.kspu.karelia.ru/file.php/id/f4480/name/Clauderus.doc>
68. Освіта у Франції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14803/>
69. Active Healthy Kids Global Alliance [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.activehealthykids.org/category/global-matrix/>
70. Education Trends in Our Nation's Schools [Electronic resource]. – Access mode: www.aahperd.org/naspe/about/announcements/upload/PE-Trends-Report.pdf.
71. Moving Into The Future: National Standards for Physical Education [Електронний ресурс] // Режим доступу до дж.: <http://www.aahperd.org/naspe/standards/nationalStandards/>
72. Presidential Physical Fitness Award Qualifying Standards [Електронний ресурс] // Режим доступу http://www.emid6067.net/tSPACE_docs/89760431_7671816.pdf .

73. US Department of Health and Human Services. 2008 Physical Activity Guidelines for Americans. Washington, DC: US Dept of Health and Human Services; 2008.

74. The American Education System. [Электронный ресурс] // Режим доступа до Дж.: http://www.internationalstudentguidetotheusa.com/articles/american_education_system.php

75. Physical Education Program [Электронный ресурс] // Режим доступа до Дж.: <http://www.pecentral.org/websites/peprogramsites.html>.

76. Physical Education Trends in Our Nation's Schools [Электронный ресурс] // Режим доступа до Дж.: <https://www.shapeamerica.org//publications/resources/teachingtools/qualitype/upload/PE-Trends-Report.pdf>

77. Systemy edukacji w Europie –Stan obecny, Czerwiec, 2011, http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/eurybase/national_summary_sheets/047_PL_PL.pdf

Wróblewski P. Realizacja podstawy programowej z wychowania fizycznego [Elektronowy zasób] / Piotr Wróblewski. – Reżim dostępu:

<http://www.bc.ore.edu.pl/Content/660/realizacja+podstawy+programowej+z+wychowania+fizycznego.pdf>